

INNSPILL TIL VESTFOLDSPLANEN

Fra Vestfold og Telemark kulturnettverk

Vestfold og Telemark kulturnettverk er den største paraplyorganisasjon for det frivillige kulturlivet i Vestfold og Telemark, og regionledd av Norsk musikkråd og Musikkens studieforbund. Vestfold og Telemark kulturnettverk jobber for å styrke rettigheter, rammevilkår og samarbeidsmuligheter for kulturfeltet i vår region, slik at alle skal ha mulighet til å utøve og oppleve kultur. Vi takker for muligheten til å komme med innspill til Vestfoldsplanen (Regional planstrategi 2024-2028).

Vestfold er et rikt kulturfylke med lange tradisjoner og en rekke profesjonelle og frivillige kulturaktører. Det bekymrer oss at kultur som egenart, uttrykksform, tradisjonsbærer og kunnskapsformidler ikke kommer bedre frem i Vestfoldplanen. Vi trenger sterke kulturaktører også i fremtiden, dermed trenger man gode rammebetingelser og tydelige ambisjoner som gjenspeiles i fylkeskommunens planverk. Slik kan også kulturfeltet og frivilligheten generelt være med å løse utfordringer og muligheter innenfor de tre bærekraftdimensjonene i Vestfoldplanen.

Vestfold er et inkluderende fylke med høy samfunnsdeltagelse

På dette området er vi glad for å se at både kultur og frivillighet er en del av løsningen for å motvirke utenforskap og sikre inkludering. Vi skulle likevel ønske at frivillighetens styrker og muligheter kom enda bedre frem både i mål og ambisjoner. Spesielt savner vi mulighetene som ligger i samarbeid mellom det frivillige og offentlige når det kommer til å redusere sosiale ulikheter innen helse, samt å skape mulighet for en meningsfull fritid for alle. Dette handler både om kjennskap, tilgjengelighet, økonomi, kultur, språk, tid og oppfølging. Sammen kan man sikre økt deltakelse og mangfold i organiserte fritidsaktiviteter samtidig som man bygger ned barrierer, sikrer inkludering og styrker helsefremmende tiltak.

For å kunne gi alle en vei inn i en aktiv og meningsfull fritid trenger man flere lavterskeltilbud og introduksjonsaktiviteter. Dette gjelder både for barn og unge så vel som for voksne og eldre. En rapport fra Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor viser at foreldres kulturaktivitet har stor påvirkning på barns deltaking, mer enn økonomiske forhold¹. Dette mener vi er et viktig moment å ta med når det gjelder økt deltakelse blant barn og unge. Det viser også viktigheten av å sikre gode arenaer for kulturutøving blant voksne.

Tilgang til egnede lokaler trenger et solid løft for at kulturfrivilligheten skal kunne nå opp til samme grunnivå for å drive aktivitet som frivilligheten innen idrett, friluftsliv og folkehelse. Til tross for at voksenopplæringsloven § 7 skal sikre vederlagsfri bruk av offentlige undervisningslokaler for studieforbund og medlemsorganisasjoner, melder mange om problematikk rundt lån av offentlige undervisningslokaler. Dette er en problematikk vi sammen må ta tak i og som planverk må ta høyde for. Vi er glade for å se at tilgang på tilrettelagte og universelt utformede arenaer og et bredt aktivitetstilbud er løftet frem. Likevel skulle vi ønske at dette også kom frem i parameterne.

Vestfoldplanen tar også opp «*dersom arenaene er tilrettelagt for alle, gjennom digitalisering, universell utforming og andre tilpasninger, og samtidig er gratis eller rimelige å bruke, vil det bidra til å redusere sosial og økonomisk ulikhet*». Et viktig ord som mangler her, er egnethet. Det er viktig at det også er en forutsetning at arenaene skal være egnet til bruken.

Vestfold er et attraktivt fylke som tilrettelegger for høy verdiskaping

Forutsigbare budsjetter og rammebetingelser blir sett på som den viktigste ytre forutsetningen for å opprettholde frivillig engasjement, viser en medlemsundersøkelse utført av Norsk musikkråd.

¹ Sosial ulikhet i barn og unges deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter Betydningen av sosioøkonomiske ressurser, geografi og landbakgrunn, S.E. Jacobsen, P.L. Andersen, Å.D. Nordø, M. Sletten og D. Arnesen. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor (2021)

Kulturfrivilligheten trenger forutsigbarhet og stabilitet for å kunne bidra inn i de ulike målene til fylkeskommunen. For å være med å gjøre fylket mer attraktivt og øke bolyst trenger vi alle de små og store aktiviteter og arrangementer som finner sted i hver enkelt kommune. Dette er aktiviteter som bidrar til inkludering, nettverksbygging, kunnskapsdeling, og livsmestring. De skaper også ringvirkninger inn i handelsstanden i sitt nærmiljø.

Videre trenger vi de profesjonelle miljøene og institusjonene som viktige kulturbærere og garantister for utvikling for hele kulturfeltet. Det er viktig å bygge opp kompetansen på kulturfeltet, både i institusjoner, hos profesjonelle og i det frivillige. Da er det viktig å ha samarbeidsstrukturer som sikrer deling av kompetanse og erfaringer. Kulturfrivilligheten bør kobles på kulturnæringer, kulturarvmiljøer og museum, spesielt kunnskapen innen immateriell kultur er viktig å styrke og forvalte sammen.

Vestfold er et fylke som tar vare på natur, Oslofjorden og klima

Avsnittet som omhandler å styrke byer og tettsteder bør flyttes inn under forrige hoveddel om attraktivitet.

Samarbeid og planverk

Vestfold er et rikt kulturfylke med lange tradisjoner og en rekke profesjonelle og frivillige kulturaktører. Dette trenger vi også i fremtiden, dermed har vi et håp og en forventning til at det kommer en egen kulturstrategi. Nasjonalt er det løftet frem fire satsingsområder i kulturfrivillighetsstrategien «*Rom for deltakelse*»: rammebetingelser, tilgang på egnede lokaler, sikre bred deltakelse og inkludering, og styrke samspillet mellom profesjonelle og frivillige. Kulturfrivilligheten i Vestfold har en forventning om å se en forankring av dette ned på regionalt nivå.

Det er viktig å samarbeide bredt både på tvers av organisasjonene innen kultur, idrett og friluftsliv, og opp mot kommuner og fylkeskommune. Gjennom en egen frivillighetsmelding og fastsatte møteplasser er det mulig å få til et godt samarbeid mellom frivillige organisasjoner og offentlige myndigheter. Det er viktig å understreke egenarten og den forskjellige organiseringen og strukturen som er innen kultur, idrett og friluftsliv, og dermed behovet for en egen frivillighetsmelding.

Oppsummering

For at kulturfrivilligheten skal kunne bidra til måloppnåelse i Vestfoldplanen må dette gjenspeiles i både mål og ambisjoner dermed foreslås det å:

- Sikre en meningsfull fritid for alle gjennom samarbeid og samskaping mellom ulike aktører.
- Sikre tilgang til egnede lokaler for kulturfrivilligheten.
- Utarbeide støtteordninger som sikrer langsiktig utvikling som gir rom for økt deltakelse i kulturfrivilligheten.
- Utarbeide en egen kulturstrategi for Vestfold.
- Lage en egen frivillighetsmelding som sikrer samarbeid mellom frivillige regionale organisasjoner, fylket og kommunene.
- Koble kulturfrivilligheten på relevante miljøer for å ivareta immateriell kulturarv.

Med vennlig hilsen
Camilla Berg Rindahl
Daglig leder